

DE BIEB IN DE BUURT

SP.

INLEIDING

De bibliotheek is een plek waar kennis, informatie, mooie verhalen en inspiratie voor het oprapen liggen. De bibliotheek dient als trefpunt in de buurt. Het is een plek waar je terecht kunt om rustig te studeren of een krant te lezen. Waar je samen met je kind een boek uitzoekt. De bibliotheek is er voor iedereen en moet dat ook blijven.

Helaas gaat het niet goed met de bibliotheek in Nederland. In de afgelopen tien jaar zijn er van de 1.100 vestigingen circa 300 gesloten. Het overgrote deel daarvan is zelfs in de afgelopen drie jaar dicht gegaan. Vooral op het platteland verdwijnen veel bibliotheken. Dit leidt tot grote onvrede bij bewoners die vaak alles doen om hun bibliotheek open te houden. Er is geen landelijk beleid rond de verplichte aanwezigheid van bibliotheken. Dit geeft gemeenten de mogelijkheid om bibliotheken te sluiten, bijvoorbeeld vanwege een krimpend gemeentebudget. Sommige gemeenten hebben al helemaal geen bibliotheek meer, zoals Buren, Waalre, Mook en Middelaar.

Het vooruitzicht is niet gunstig. De regering gaat ongestoord verder met bezuinigen en wil bovendien fors meer taken naar de gemeenten overhevelen. Bibliotheken komen dan al snel in beeld als post om opnieuw op te bezuinigen. De nieuwe bibliotheekwet van minister Bussemaker verandert daar niets aan. Er staan mooie woorden in over het belang van bibliotheken, maar gemeenten blijven vrij om deze te sluiten.

Voor de SP is de bibliotheek te belangrijk om de dupe te laten zijn van bezuinigingsbeleid. Bibliotheken spelen een grote rol bij de ontwikkeling van kinderen, bij het aanpakken van laaggeletterdheid en bij ontmoetingen van mensen in hun buurt. Nu er al 300 vestigingen zijn gesloten moeten we snel in actie komen om er voor te zorgen dat de bibliotheek niet uit nog meer dorpen en steden verdwijnt. Daarom doen wij drie voorstellen om de bibliotheken open en toegankelijk te houden. Want de bieb moet blijven.

Emile Roemer

SP-fractievoorzitter in de Tweede Kamer

HET BELANG VAN DE BIBLIOTHEEK

Wat de SP betreft, moet de kaalslag op bibliotheken zo snel mogelijk stoppen. De bibliotheek is van grote waarde, ook in een tijd van digitalisering. Digitale voorzieningen zijn een goede aanvulling, maar geen vervanging van de bibliotheek. De bibliotheek heeft naast het uitlenen van boeken namelijk een belangrijke sociale functie, als laagdrempelige ontmoetingsplaats. Juist in een tijd van individualisering is dat van groot belang. Naast de uitlenen van boeken zorgen bibliotheken ook steeds vaker voor een aanbod van kunst, media en studiematerialen. Er worden activiteiten georganiseerd, zoals debatavonden, voorleesmiddagen en exposities. Het is een plek waar je kan studeren en cursussen worden aangeboden. Een bibliotheek biedt iedereen een venster tot de rest van de wereld.

Daarnaast vervult de bibliotheek een belangrijke rol in de bestrijding van laaggeletterdheid. Anderhalf miljoen Nederlanders hebben grote moeite met lezen en schrijven. Juist deze mensen vinden hun weg minder snel in de digitale wereld. De bibliotheek biedt via verschillende programma's en projecten kansen aan diegenen voor wie lezen en schrijven een grote uitdaging is. Niet alleen laaggeletterden, maar ook mensen waarvan Nederlands niet de moedertaal is, worden zo in staat gesteld aan de maatschappij deel te nemen. Door het geven van taalcursussen, maar ook door het aanbieden van cursussen digitale vaardigheid, concrete oefenprogramma's en online zelfstudieprogramma's, vormen bibliotheken een belangrijk vangnet voor een doelgroep die op andere wijze zeer moeilijk te bereiken is.

VOORSTELLEN

Door krimp en bezuinigingen staan bibliotheken onder druk. Dat moet een halt toegeroepen worden, want de bibliotheek is een laagdrempelige ontmoetingsplaats die voor iedereen toegankelijk moet blijven. Daarom doen wij drie voorstellen.

ELKE GEMEENTE HEEFT MINIMAAL ÉÉN VOLWAARDIG FUNCTIONERENDE BIBLIOTHEEK

Vanwege het belang van een landelijk dekkend aanbod van bibliotheken, pleit de SP ervoor om wettelijk vast te leggen dat elke gemeente minimaal één bibliotheekvoorziening heeft. Hierdoor blijft de bibliotheek bij (lokale) bezuinigingen buiten schot. De SP heeft hiertoe een voorstel ingediend dat binnenkort besproken wordt in de Tweede Kamer.

Onder een volwaardig functionerende bibliotheek verstaan wij dat er uitleenmogelijkheden zijn en dat er informatie geraadpleegd kan worden. De bibliotheek dient als plek waar mensen gestimuleerd worden zich verder te ontwikkelen, door bijvoorbeeld de aanwezigheid van een mediatheek en studiemogelijkheden. Leesbevordering en kennisgeving met literatuur wordt mogelijk gemaakt door een goede collectie die aansluit op de wensen van lokale lezers, ook is er toegang tot de collecties van andere bibliotheken. Er wordt kennismaking met kunst en cultuur geboden. Dit kan onder andere door het organiseren van culturele activiteiten en samenwerking met andere culturele instellingen. De bibliotheek dient als plaats voor ontmoeting en debat. Het is een plek waar men elkaar ongedwongen kan treffen en waar ruimte wordt geboden aan lokale initiatieven, debat en voorlichting. Deze kernfuncties doen in de praktijk al dienst als richtlijn voor de bibliotheken en worden wettelijk gedefinieerd. Het is van belang dat deze brede taak de basis blijft vormen van de bibliotheek. Daarnaast is het van belang dat er in iedere bibliotheekvoorziening een bibliothecaris aanwezig is, de collectie actueel is, er een plek is waar kranten en tijdschriften kunnen worden gelezen en er de mogelijkheid is om van een computer gebruik te kunnen maken.

STEDEN ZORGEN VOOR VOLDOENDE BIBLIOTHEEKVOORZIENINGEN IN DE WIJKEN

In de grote steden dreigen veel wijkbibliotheken plaats te moeten maken voor één grote prestigieuze centrale bibliotheek in het centrum van de stad. Maar ook buiten het centrum is makkelijke toegang tot de bibliotheek van groot belang. In de wijken dient de bibliotheek vooral als uitleen- en servicepunt dicht bij de mensen en als ontmoetingsplek. Juist nu er steeds meer voorzieningen uit de wijken verdwijnen, is een plek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten van groot belang. Niet iedereen heeft thuis een computer. Ook is voorgelezen worden helaas niet in ieder gezin vanzelfsprekend. Voor sommige kinderen is de wijkbibliotheek de eerste plek waar ze in aanraking komen met boeken en voor veel jongeren is de bibliotheek de enige plek waar zij rustig hun huiswerk kunnen maken.

Een bibliotheekvoorziening die in een stadswijk aanwezig is, hoeft niet alles aan te bieden. De centrale bibliotheek voorziet hier immers al in. De bibliotheekvoorziening maakt in ieder geval uitleen mogelijk, er is een computer met internetverbinding, en er is de mogelijkheid tot ontmoeting. Wat verder aangeboden wordt en op welke wijze er invulling aan de bibliotheekvoorziening wordt gegeven is afhankelijk van de lokale situatie. Zo valt bijvoorbeeld te denken aan programma's die gericht zijn op het bestrijden van taalachterstand voor een bibliotheekvoorziening in een achterstandswijk. De gemeente maakt hierin haar eigen afwegingen.

Een voorbeeld van lokale afwegingen komt van de SP in Gelderland. Zij heeft een plan voor de provincie opgesteld, waarin beschreven staat hoe het aanbod aan bibliotheken georganiseerd kan worden. Zo is het ideale aanbod in een stad waar de afstand van een buitenwijk tot het centrum vijf kilometer is, anders dan het gewenste aanbod in een compacte stad. Er wordt in deze uitwerking gekeken naar inwoneraantallen, naar afstanden en bevolkingsdichtheid, om zo tot een goed aanbod voor elke situatie te komen.

EEN TOEGANKELIJKE BIBLIOTHEEKVOORZIENING IN DORPEN EN KERNEN

In kleine dorpen en kernen buiten de Randstad verdwijnen steeds meer voorzieningen, zoals winkels, pinautomaten en zorgvoorzieningen. Het verdwijnen van voorzieningen gaat ten koste van de leefbaarheid in een regio. Wanneer de centrale bibliotheek vele kilometers verderop ligt, moet toegang tot kennis en informatie dichtbij worden georganiseerd. Daarom moeten ook in dorpen en kernen toegankelijke bibliotheekvoorzieningen beschikbaar blijven.

De exacte invulling is afhankelijk van de lokale omstandigheden. Zo kunnen kleine kernen samenwerken om een goed aanbod mogelijk te maken. Dat kan een mooie jeugdcollectie in een school zijn of in een buurtcentrum een aanbod voor volwassenen realiseren dat voldoet aan de wensen van de inwoners. In dunbevolkte regio's kan de bibliobus uitkomst bieden.

Iedereen, ook als je woont in een kleiner dorp, moet toegang hebben tot een bibliotheekvoorziening waar je boeken kunt lenen, waar een computer met internetverbinding aanwezig is en waar de mogelijkheid is om elkaar te ontmoeten.

SLOTWOORD

De afgelopen jaren voerden SP-ers in onder andere Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Hengelo, Barendrecht, Gouda, Voorschoten, Elburg en Haren actie tegen de sluiting van bibliotheken. Soms met succes, maar helaas konden de protesten van buurtbewoners niet alle voorgenomen sluitingen definitief voorkomen.

Met de voorstellen in dit plan wil de SP er voor zorgen dat iedere Nederlander toegang houdt tot de bibliotheek. Een landelijk dekkend bibliothekenstelsel is daarvoor noodzakelijk. Onze voorstellen dienen als landelijk kader. De exacte invulling is afhankelijk van de lokale omstandigheden. In kleine kernen spelen andere afwegingen dan in drukke stadswijken. De gemeenten maken keuzes die passen bij de lokale situatie.

De waarde van de bibliotheek wordt door politici regelmatig onderschat. Dit maakt de bibliotheek een gemakkelijk doelwit voor gemeentelijke bezuinigingen. Dat moet gestopt worden. Het belang van de bibliotheek voor zowel kinderen als volwassenen is zo groot, dat de bibliotheek absoluut het strijden waard is. Laten we samen strijden voor een goed stelsel van bibliotheken, zodat jong en oud daar terecht kunnen voor rust, ontwikkeling en vermaak.

Emile Roemer

WWW.SP.NL